

УДК 37.015.3 - 057.87:373 - 048.34(477)
DOI: 10.24144/2524-0609.2023.53.17-21

Бондарчук Наталія Яківна

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент
кафедра фізичного виховання
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м.Ужгород, Україна
nataliia.bondarchuk@uzhnu.edu.ua
<http://orcid.org/0000-0002-0933-9356>

Тулайдан Вікторія Геннадіївна

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, старший викладач
кафедра фізичного виховання
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м.Ужгород, Україна
viktorija.tulaydan@uzhnu.edu.ua
<http://orcid.org/0000-0002-2110-8171>

Тимочко Олександр Іванович

старший викладач
кафедра фізичного виховання
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м.Ужгород, Україна
oleksandr.tymochko@uzhnu.edu.ua
<http://orcid.org/0000-0003-0547-1576>

ПЕРСПЕКТИВИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ І СТУДЕНТІВ

Анотація. Актуальність проблематики статті полягає в необхідності модернізації системи фізкультурної освіти України через накопичення в ній низки проблем, посилені пандемією COVID-19 та російсько-українською війною, а також викликами нового післявоєнного часу. Мета дослідження: окреслення, аналіз та обґрунтування перспективних напрямів реформування і модернізації системи фізичного виховання в закладах середньої та вищої освіти на найближче та середньострокове майбутнє. Методи дослідження: аналіз літератури, спостереження за процесом фізичного виховання в закладах середньої і вищої освіти, аналізу і синтезу, прогнозування. В рамках модернізації шкільного фізичного виховання важливо здійснити перехід на його змішану соціально-особистісну модель, що сприятиме кращому задоволенню соціальних запитів і забезпеченню більш гармонічного розвитку особистості школярів, забезпечити розробку та апробацію сучасних гнучких навчальних програм, впровадження нових модулів зі специфічними видами рухової діяльності, повернути навчальні нормативи фізичної підготовленості, активніше залучити учнів до позаурочних форм фізичної культури, змінити систему оцінювання успішності, перейти до індивідуалізованих методів контролю фізичного розвитку учнів. У системі фізичного виховання студентів закладів вищої освіти необхідно визначитися з питою вагою обов'язкової та добровільної форм у викладанні фізичної культури, вжити заходів з підвищення творчого потенціалу студентів, регулярного проведення фізкультурних заходів, студентських флешмобів, днів здоров'я і туризму, застосовуючи при цьому інтегральний підхід та інноваційні технології. Характер модернізації системи фізичного виховання школярів і студентів повинен бути безперервним і передбачати швидке реагування на всі процеси, що відбуваються й відбуватимуться в Україні і в світі.

Ключові слова: фізичне виховання, школярі, студенти, проблеми, реформування, модернізація.

Вступ. Необхідність модернізації освітньої галузі України в контексті підвищення якості фізичного виховання школярів і студентів продиктована значною кількістю проблем, що накопичилися останніми десятиліттями в системі фізкультурної освіти, корективами, що внесли в розвиток цих проблем пандемія COVID-19 і російська агресія проти України, наслідком якої стала повномасштабна російсько-українська війна, а також викликами нового післявоєнного часу, що ставлять перед випускниками закладів середньої і вищої освіти нові завдання й вимагають по-новому окреслити найголовніші перспективні напрями реформування та модернізації всієї системи фізкультурної освіти.

Оглядаючи накопичені в даній системі проблеми, слід констатувати, що в спадщину від радянського минулого вона дістала консерватизм, унітарність, виражену деперсоналізацію, застарілі підходи до фізичного виховання шкільної і студентської молоді. Тривала експлуатація даної системи за інерцією, підкріплена проблемами соціально-економічного характеру, призвела до суттєвого погіршення стану здоров'я українських дітей і молоді, зростання кількості випадків хронічних захворювань, зниження

рівня фізичної активності і фізичної підготовленості школярів і студентів. На зниження рівня їх фізичної підготовленості вплинула невдала реформа фізичного виховання в системі освіти, започаткована 11 листопада 2008 р., за наслідками якої було скасовано державні тести і нормативи фізичної підготовленості. Це завдало відчутного удару по фізичному розвитку і фізичній підготовці, що слугували в минулому міцним фундаментом традиційної парадигми фізичної культури [5]. Сучасні школярі дуже слабо та обмежено залучаються до позаурочних форм фізичного виховання. Шкільне фізичне виховання загалом – за традицією, що склалася останніми десятиліттями, – не розглядалося в тісній єдності з допризовною військовою підготовкою, що негативно позначилося на якості останньої в умовах війни.

В системі вищої освіти фізичну культуру було взагалі виведено за межі навчальних планів на факультатив, зменшено відведені на фізичну культуру тижневі години, скасовано обов'язковий підсумковий контроль, який раніше проводився у II і IV семестрах (заліки), закрито чи реорганізовано низку кафедр фізичного виховання. Через це значна кількість викладачів і студентів перестали сприймати

фізичну культуру як навчальну дисципліну, що має свій науково-практичний зміст, поняття, принципи, закономірності, методи тощо, студенти стали менше уваги приділяти своєму фізичному вдосконаленню, в них погіршилися показники фізичного стану і фізичної підготовленості [3; 7]. Перехід на дистанційне навчання в умовах спочатку поширення COVID-19, а пізніше повномасштабної російсько-української війни також породив чимало проблем, пов'язаних передусім із неможливістю забезпечити для студентів необхідні обсяги спеціально організованої рухової активності в умовах переходу на дистанційне навчання. Відчутною проблемою залишається застарілість програмного забезпечення, брак у викладачів і студентів навичок ефективно використовувати сучасний софт. Керівництво кафедр фізичного виховання в деяких ЗВО здійснюють особи, котрі не мають необхідної підготовки і не виконують на належному рівні науково-дослідної і методичної роботи. У тяжкому стані перебуває українська спортивна наука: станом на 2020 р. обсяги її фінансування становили 0,42% від загальних видатків державного бюджету на потреби фізичної культури і спорту [6].

Малоприємними наслідками вкорінення зазначених проблем у функціонування системи середньої і вищої фізкультурної освіти стали зменшення інтересу до навчальної і навчально-тренувальної роботи, зниження мотивації шкільної і студентської молоді до занять фізичною культурою. З іншого боку, це актуалізує необхідність розробки нових концептуальних підходів до фізичного виховання школярів і студентів, які будуть застосовуватися у післявоєнних умовах, впровадження в систему фізкультурної освіти низки реформ і нововведень, покликаних підвищити загальну якість фізичного виховання української молоді [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед публікацій останніх років дотичними до проблематики даної статті є дослідження сучасного стану фізичного виховання в українських закладах освіти [5], загальних проблем фізичної культури в освітній сфері [2], проблем і перспектив реформування і розвитку системи фізичного виховання студентів у системі вищої освіти [3; 7; 4], перспектив використання європейського досвіду у процесі модернізації української системи фізкультурної освіти [1], розвитку спортивно-оздоровчої сфери в Україні [6].

Мета статті: окреслення, аналіз та обґрунтування перспективних напрямів реформування і модернізації системи фізичного виховання в закладах середньої та вищої освіти на найближче та середньострокове майбутнє. **Методи дослідження:** аналіз літератури; спостереження за процесом фізичного виховання в закладах середньої і вищої освіти; аналіз і синтез; прогнозування.

Виклад основного матеріалу. Вперше за останні роки напрями модернізації системи фізкультурної освіти були окреслені в Рішенні Колегії Комітету з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України від 6 липня 2018 р. «Стан фізичного виховання та шляхи модернізації у дошкільних навчальних закладах, закладах загальної середньої освіти, закладах професійної освіти та закладах вищої освіти». Увагу в документі було зосереджено на таких напрямках роботи як модернізація структури, змісту та організації навчально-виховного процесу на засадах компетентнісного підходу; розвитку наукової та інноваційної складових освіти; створення та забезпечення можливостей для реалізації різних освітніх моделей; створення навчальних закладів різних типів і форм власності; модернізація навчаль-

них планів, програм і підручників; забезпечення оптимального співвідношення інваріантної та варіативної складових навчальних планів; створення бази даних кращих навчальних закладів з метою поширення інноваційного досвіду педагогічної роботи. У Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 р., затвердженій Постановою Кабінету Міністрів України № 1089 від 4 листопада 2020 р., визначені деякі загальні завдання, які планується розв'язати для покращення ситуації з фізичним вихованням школярів і студентів: до них належать розробка нових підходів до проведення занять з фізичної культури (з акцентом на виховання прихильності молоді до здорового способу життя), посилення відповідальності керівників освітніх закладів за забезпечення належного рівня рухової активності учнів і студентів, проведення спортивних заходів різного рангу тощо. На Круглому столі, організованому в 2018 р. Відділенням вищої освіти Національної академії педагогічних наук України, було запропоновано низку перспективних заходів щодо модернізації фізичного виховання студентів, які стосуються, зокрема, впровадження нових гнучких програм, створення при закладах вищої освіти спортивних клубів і центрів студентського спорту, регулярного проведення фізкультурно-оздоровчих та спортивно-масових заходів, студентських флешмобів із фізкультурно-спортивним контекстом, днів здоров'я і туризму, спартакіад з різних видів спорту й т. п.

Маючи на увазі важливість роботи за окресленими напрямами, необхідно констатувати, що, зважаючи на наслідки COVID-19 і воєнного стану, пов'язані, крім іншого, зі змінами у свідомості українського суспільства, в його очікуваннях щодо державного поступу в післявоєнних умовах, зазначені заходи не охоплюють усього спектру дій, які слід здійснити в рамках модернізації фізичного виховання молоді, не враховують необхідності розробки нових концептуальних підходів до розбудови фізкультурної освіти, суттєвих змістових змін в її системі. Безперечно, шкільне фізичне виховання потребує розробки та апробації сучасних гнучких навчальних програм, до яких учителі фізичної культури зможуть додавати свої авторські компоненти. Майбутнє за впровадженням нових модулів, що будуть спрямовані на досягнення високого рівня фізичної підготовленості, будуть враховувати професійний рівень педагогів і мотиваційні пріоритети учнів. Зміст нових модулів необхідно буде наповнити новими, іноді специфічними видами рухової діяльності – з метою використання відповідних національних традицій і посилення військово-фізичної підготовки на тлі необхідності посилення обороноздатності країни, враховуючи загрозливі тенденції зниження рівня фізичної підготовленості школярів. З огляду на ці ж тенденції актуалізуються питання, по-перше, уточнення переліку обов'язкових знань, умінь і навичок фахівця з фізичної культури відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня, по-друге, розробки ефективних методів контролю фізичної підготовленості учнів і студентів і контролю якості викладання дисципліни «фізична культура». Важливо загострити увагу на тому, що при оцінюванні школярів і студентів на першому плані повинні бути не формальні показники успішності, а результати порівняння сьогоденних досягнень учня чи студента з учорашніми. Наприклад, у середніх класах школи динаміка розвитку фізичних якостей оцінюється на основі порівняння результатів поточного і підсумкового тестування та аналізу рівня досягнення поставлених цілей, при цьому орієнтовні показники такої динаміки визначені лише

на безпечному рівні. За такого підходу неможливо грамотно планувати інтенсивність фізичних навантажень протягом навчального року. Отже, слід знову ввести навчальні нормативи фізичної підготовленості школярів різних вікових категорій, за показниками яких можна буде визначати початковий, середній, достатній або високий рівні фізичної підготовленості та успішності навчання з фізичної культури. Також необхідно відмовитися від орієнтації на «середнього учня» і перейти до індивідуалізованих методів контролю [4].

Шкільні уроки фізичної культури повинні відповідати трьом основним вимогам (правилам): 1) забезпечувати умови для оптимальної рухової активності учнів; 2) викликати в них інтерес до занять; 3) сприяти педагогічному контакту між учнями та вчителями. Важливо буде також активніше залучати школярів до позаурочних форм фізкультурно-спортивної роботи (самостійні заняття, шкільні змагання, участь у групах загальної фізичної підготовки тощо), проводити багатоступеневі комплексні спортивно-масові заходи і змагання, організовувати при закладах середньої освіти спеціалізовані класи з різних видів спорту з поглибленим навчально-тренувальним процесом, особливо за наявності в районі розташування таких закладів ДЮСШ з власною чи орендованою спортивною базою для занять.

У найближчій перспективі потрібно також враховувати, що російська агресія і війна актуалізували питання організації комплексної військово-фізичної підготовки старшокласників, яка передбачає тісну єдність допризовної підготовки з фізичною в контексті підготовки резерву для українського війська в майбутньому. З огляду на це, а також на важливість більш активного впровадження в систему фізичного виховання диференційованого та індивідуального підходів, варто перейти до такої його моделі, яка буде максимально відповідати, з одного боку, реальним умовам існування соціуму на даному етапі історичного розвитку, а з іншого – особистісним потребам учнів. За радянських часів в українських школах домінувала соціально-орієнтована модель фізичного виховання, а за часів незалежності країни акцент було зміщено на модель, яка поєднує в собі елементи оздоровчо-адаптивної та спортивно-рекреативної. Сьогодні питання модернізації системи шкільної фізкультурної освіти, з погляду авторів, слід розглядати в контексті поступового переходу на змішану соціально-особистісну модель, в якій органічно поєднуються найбільш значимі риси та елементи соціально-орієнтованої та особистісно-орієнтованої моделей. Специфічною рисою соціально-орієнтованої складової при цьому буде підвищена увага до соціально-спрямованої та військово-прикладної фізичної підготовки, а впровадження особистісно-орієнтованої складової дозволить забезпечити максимальне розкриття внутрішнього фізичного і психічного потенціалу школярів на заняттях з фізичної культури. При цьому необхідно використати передовий досвід фізичного виховання школярів і студентів у тих країнах ЄС, де цей досвід викристалізовано протягом десятиліть найбільшою мірою (Німеччині, Франції, Італії тощо). Адже різні історично сформовані підходи й моделі, які нині застосовуються в демократичній Європі, об'єднують особистісний підхід до фізичного виховання, спрямований на гармонічний розвиток особистості в різних сферах (не тільки фізичній, а й соціальній, когнітивній, емоційній) [1]. Автори статті добре усвідомлюють, що такі нововведення вимагатимуть інтенсифікації всього навчально-виховного процесу, суттєвого розширення змісту

фізичного виховання за рахунок введення нових видів рухової активності. З іншого боку, елементи особистісно-орієнтованої моделі дозволять ефективно застосовувати диференційований та індивідуальний підходи до фізичного виховання, уникнути надмірної утилітаризації навчально-виховного процесу і директивних методів управління навчальною діяльністю, враховувати внутрішні мотиви особистісного розвитку кожного школяра.

Щодо модернізації системи фізичного виховання в закладах вищої освіти, загалом вона повинна торкнутися трьох основних блоків (напрямів роботи): 1) фізичного виховання; 2) студентського спорту; 3) активного дозвілля. Дискусійним залишається питання про повернення обов'язкової форми фізичного виховання на молодших курсах. Зокрема, деякі фахівці та експерти наполягають на доцільності використання двох форм залучення студентської молоді до фізичного виховання – обов'язкової та добровільної. Фізична культура в закладах вищої освіти повинна допомагати майбутнім спеціалістам добре орієнтуватися в ринковій кон'юнктурі, виховувати готовність до управлінської діяльності, стимулювати прагнення до успіху й лідерства. Для цього слід відмовитися від старої традиції так званого «підтримуючого» навчання, яке ґрунтується на переважному відтворенні накопиченого соціального досвіду та існуючої культури, а тому провокує репродуктивну пізнавальну діяльність, не розкриваючи при цьому творчий потенціал студентів. Щоб це подолати, слід активніше впроваджувати інноваційні технології, бажано на основі інтегрального підходу, який сприяє реалізації студента одночасно в різних сферах – навчальній, громадській, професійній.

Висновки. На фоні численних проблем, які накопичилися останніми десятиліттями в системі української фізкультурної освіти й були поглиблені пандемією COVID-19 та російсько-українською війною, виникла необхідність у розробці нових підходів до фізичного виховання школярів і студентів та істотної модернізації всієї системи. Напрями такої модернізації, окреслені в документах Кабінету Міністрів, Міністерства освіти і науки України, Національної академії педагогічних наук не охоплюють усього спектру дій, які слід здійснити в рамках модернізації фізичного виховання молоді. В рамках модернізації шкільного фізичного виховання важливо здійснити перехід на його змішану соціально-особистісну модель, що сприятиме кращому задоволенню соціальних запитів у найближчому майбутньому й водночас забезпеченню більш гармонічного розвитку особистості школяра в різних сферах, більш ефективному впровадженню в систему фізичного виховання диференційованого та індивідуального підходів. Слід звернути увагу на розробку та апробацію сучасних гнучких навчальних програм і нових модулів, активніше залучати учнів до позаурочних форм фізкультурно-спортивної роботи, повернути навчальні нормативи фізичної підготовленості, змінити систему оцінювання успішності й перейти до індивідуалізованих методів контролю фізичного розвитку і фізичної підготовленості учнів, а також ефективних методів контролю якості викладання дисципліни «фізична культура». В системі фізичного виховання студентів закладів вищої освіти необхідно визначитися з питомою вагою обов'язкової та добровільної форм у викладанні фізичної культури, вжити заходів з підвищення творчого потенціалу студентів, застосовуючи при цьому інтегральний підхід та інноваційні технології. Характер модернізації системи фізичного виховання школярів і студентів повинен

бути безперервним і передбачати швидке реагування на всі процеси, що відбуваються й відбуватимуться в найближчій перспективі в Україні і в світі. Перспективи подальших досліджень: розробка концепції застосування диференційованого підходу у процесі

фізичного виховання учнів старшого шкільного віку з використанням фізичних, індивідуально-психологічних і соціальних чинників диференціації з метою підвищення якості фізичного виховання в закладах середньої освіти.

Конфлікт інтересів. Автори підтверджують відсутність фінансових, особистих чи інших інтересів, що можуть розглядатися як потенційний конфлікт інтересів щодо публікації цієї статті.

Фінансування. Робота виконана за відсутності фінансової підтримки з боку будь-яких організацій.

Доступність даних. Це теоретичне дослідження не передбачає використання додаткових наборів даних.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту не використовувались при написанні цієї роботи.

Список використаної літератури

1. Бондарчук Н. Я., Круцевич Т. Ю., Погасій Л. І. Використання європейського досвіду при розробці нових концептуальних підходів до фізичного виховання українських старшокласників. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота.* 2023. № 1 (52). С. 37–40.
2. Кондратьєва К. В. Сучасні проблеми фізичної культури в закладах вищої освіти. *Актуальні проблеми фізичного виховання та спорту в сучасних умовах.* Матеріали Регіональної наукової інтернет-конференції (м. Дніпро, 17 листопада 2022 р.). Дніпро: Дніпровський національний університет ім. Олеся Гончара, 2022. С. 103–106.
3. Криличенко О. В. Стан і перспективи розвитку системи фізичного виховання у вищих навчальних закладах України. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту.* 2011. № 7. С. 45–48.
4. Круцевич Т. Ю., Малахова Ж. В. Проблеми реформувань у системі фізичного виховання закладів вищої освіти. *Спортивний вісник Придніпров'я.* 2020. № 1. С. 268–277.
5. Круцевич Т. Ю., Пангелова Н. Є., Москаленко Н. В. Фізичне виховання в закладах освіти: сучасний стан і реалії сьогодення. *Спортивний вісник Придніпров'я.* 2023. № 1. С. 67–77.
6. Цимбалюк С. М. Стан та перспективи розвитку спортивно-оздоровчої сфери в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки.* 2020. № 4. Т. 3. С. 31–36.
7. Шуст О. М., Вербицький В. О., Конопляник О. В. Перспективи розвитку та проблеми фізичного виховання студентів у системі вищої освіти. *Наукові праці Чорноморського державного університету ім. Петра Могили. Серія: Педагогіка.* 2018. Т. 313. № 301. С. 133–136.

References

1. Bondarchuk, N. Ya., Krutsevich, T. Yu., & Pohasii, L. I. (2023). Vykorystannia yevropeiskoho dosvidu pry rozrobtsi novykh kontseptualnykh pidkhodiv do fizychnoho vykhovannia ukrainskykh starshoklasnykiv [Using european experience in the elaborating of new conceptual approaches to physical education of Ukrainian high school pupils]. *Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: Pedagogy. Social Work, 1* (52), 37–40. (in Ukrainian).
2. Kondratieva, K. V. (2022). Suchasni problemy fizychnoi kultury v zakladakh vyshchoi osvity [Modern problems of physical culture in higher education institutions]. *Actual problems of physical education and sports in modern condittons – proceedings of the regional scientific internet conference (Dnipro, November 17, 2022)* (pp.103–106). Dnipro, O.Honchar Dnipro National University. (in Ukrainian).
3. Krylychenko, O. V. (2011). Stan i perspektyvy rozvytku systemy fizychnoho vykhovannia u vyshchych navchalnykh zakladakh Ukrainy [The status and prospects of development of physical education in higher education institutions of Ukraine]. *Pedagogics, Psychology, Medical-biological Problems of Physical Training and Sports, 7*, 45–48. (in Ukrainian).
4. Krutsevich, T. Yu., & Malakhova, Zh. V. (2020). Problemy reformuvan u systemi fizychnoho vykhovannia zakladiv vyshchoi osvity [Problems of reforms in the physical education system of higher education institutions]. *Sports Bulletin of the Dnieper, 1*, 268–277. (in Ukrainian).
5. Krutsevich, T. Yu., & Panhelova, N. Ye., & Moskalenko, N. V. (2023). Fizyчне vykhovannia v zakladakh osvity: suchasnyi stan i realii sohodennia [Physical education in educational institutions: the current state and realities of today]. *Sports Bulletin of the Dnieper, 1*, 67–77. (in Ukrainian).
6. Tymbaliuk, S. M. (2020). Stan ta perspektyvy rozvytku sportyvno-ozdorovchoi sfery v Ukraini [State and prospects of development of physical culture and sport sphere in Ukraine]. *Herald of Khmelnytskyi National University. Series: Economic sciences, 4*, 3, 31–36. (in Ukrainian).
7. Shust, O. M., & Verbytskyi, V. O., & Konoplyanik, O. V. (2018). Perspektyvy rozvytku ta problemy fizychnoho vykhovannia studentiv u systemi vyshchoi osvity [Perspectives of development and problems of physical education of students in the higher education system]. *Scientific Works of Petro Mohyla Black Sea*

Статус статті: Отримано: 10.09.2023 Прийнято: 12.10.2023 Опубліковано: 26.10.2023

Bondarchuk Natalia

Ph.D in Physical Education and Sports, Associate Professor
Department of Physical Education
State University «Uzhhorod National University», Uzhhorod, Ukraine

Tulaydan Viktoria

Ph.D in Physical Education and Sports, Senior Teacher
Department of Physical Education
State University «Uzhhorod National University», Uzhhorod, Ukraine

Tymochko Oleksandr

Senior Lecturer
Department of Physical Education
State University «Uzhhorod National University», Uzhhorod, Ukraine

PROSPECTS OF MODERNIZATION OF THE EDUCATION FIELD OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF IMPROVING THE QUALITY OF PHYSICAL EDUCATION OF SCHOOLERS AND STUDENTS

Abstract. The study relevance: the need to modernize the physical education system of Ukraine, because of numerous problems accumulated, caused by the COVID-19 pandemic and the russian-Ukrainian war, expected challenges of the new post-war era. The article aim: to outline, analyze and justify promising directions for reforming and modernizing the system of physical education in secondary and higher education institutions for the near and medium-term future. Methods of research: literature analysis, observation of the process of physical education in secondary and higher education institutions, analysis and synthesis, forecasting. It is important to make a transition to its mixed social-personal model using advanced European experience, contributing to better satisfaction of social demands and ensure a more harmonious development of the personality of schoolers. It is necessary to ensure the development and approbation of modern flexible school curriculums, the introduction of new modules with specific types of motor activity to use relevant national traditions and strengthen military physical training. It is important to restore the educational standards of schoolers of different age categories physical fitness, by the indicators making it possible to determine different levels of physical fitness and academic performance in physical culture. It is necessary to actively involve students in extracurricular forms of physical education, to hold complex mass sports events and competitions, to organize specialized classes in various types of sports at secondary education institutions. Modernization of school physical education is also related to the change in the evaluation system performance, involving attention to the results of comparing today's student achievements with past, as well as the development of effective individualized methods of monitoring physical development and physical fitness. In the system of physical education of higher education institutions students, it is necessary to determine the specific weight of mandatory and voluntary forms in teaching physical culture, to take steps to raise the student creative potential using an integrated approach and innovative technologies.

Key words: physical education, school pupils, students, problems, reformation, modernization.